ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

МАУП

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Спеціальність: **D3 Менеджмент**

Освітній рівень: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітня програма: **Менеджмент**

МАУП 2025

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	**Економіка підприємства**
Шифр та назва спеціальності	D3 Менеджмент
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	**4 кредита/120 год** Лекції: **20** Семінарські заняття: **36** Самостійна робота студентів: **64**
Терміни вивчення дисципліни	IV семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	**іспит**
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/ Академії	

Анотація курсу. «Економіка підприємства» − є фундаментальною навчальною дисципліною, що формує у здобувачів вищої освіти системне розуміння закономірностей функціонування підприємства як первинної ланки національної економіки. Це наука про ефективність виробництва, шляхи й методи досягнення найкращих результатів за умов раціонального використання всіх видів ресурсів і мінімізації витрат. Вона комплексно розглядає інструментарій, що забезпечує реалізацію економічних закономірностей і принципів господарювання на рівні

конкретного підприємства.

Оволодіння дисципліною спрямоване на підготовку висококваліфікованих, творчих і конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно діяти в умовах динамічного ринкового середовища, економічної нестабільності та глобальних викликів. Курс формує систему знань і вмінь для аналізу, оцінювання, планування та управління виробничо-господарською діяльністю підприємства, а також для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо підвищення його ефективності, прибутковості та інноваційного розвитку.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процеси, методи й закономірності господарювання підприємств, формування й використання виробничого потенціалу, взаємодія матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, організація та оцінювання ефективності господарської, фінансової та інвестиційної діяльності.

Мета курсу — формування у студентів сучасного економічного мислення, засвоєння базових понять і категорій, що характеризують господарсько-фінансову діяльність підприємства, розуміння структури та взаємозв'язку її складових, а також системи показників, які відображають результати діяльності.

Основні завдання дисципліни полягають у тому, щоб студенти:

- оволоділи знаннями про організацію та функціонування підприємств як суб'єктів господарювання;
- розуміли основні етапи створення, розвитку й трансформації підприємств;
- засвоїли сучасні підходи, методи та інструменти ефективного використання всіх видів ресурсів;
- могли визначати переваги й обмеження різних методів ведення господарської діяльності;
- здобули навички систематизації та аналітичного опрацювання економічної інформації для прийняття стратегічних рішень і розробки прогнозів діяльності підприємства.

Таким чином, дисципліна **«Економіка підприємства»** забезпечує теоретико-практичну базу для підготовки фахівців, здатних мислити стратегічно, оцінювати ефективність господарських процесів і впроваджувати економічно обґрунтовані рішення, що сприятимуть розвитку сучасного українського бізнесу та економіки загалом.

Завданнями вивчення дисципліни «Економіка підприємства» є:

- ✓ дослідження підприємства як самостійного суб'єкта господарювання, визначення основних напрямів його діяльності та функціонування в ринковому середовищі;
- ✓ опанування методологічних і методичних засад планування діяльності підприємства, формування виробничої програми, обсягів випуску та реалізації продукції;
- ✓ визначення виробничої потужності підприємства, її структури та чинників, що впливають на ефективність використання;
- ✓ вивчення складу та структури ресурсного потенціалу підприємства, шляхів його раціонального формування, відтворення та ефективного використання;
- ✓ дослідження теоретичних і методичних засад формування та використання трудових ресурсів, системи матеріального стимулювання персоналу, методів оцінювання продуктивності праці;
- ✓ аналіз основних підходів до управління майновими ресурсами підприємства, планування їх руху, оновлення та оптимізації структури активів;
- ✓ встановлення порядку формування, розподілу й використання фінансових ресурсів підприємства, визначення джерел їх надходження;
- ✓ побудова ефективного механізму формування економічних результатів діяльності підприємства, оцінювання ефективності виробництва, прибутковості та рентабельності;
- ✓ виявлення напрямів стратегічного розвитку підприємства, запобігання кризовим явищам, попередження банкрутства та забезпечення його економічної безпеки.

Пререквізити навчальної дисципліни. Для успішного засвоєння курсу необхідні базові знання з таких навчальних дисциплін: «Економічна теорія»; «Мікро- та макроекономіка»; «Цифрові технології в управлінні»; «Статистика»; «Теорія організацій». Ці курси формують теоретичну та методологічну основу, необхідну для розуміння економічних процесів,

аналітичного мислення та роботи з кількісними показниками.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання, уміння та практичні навички, набуті здобувачами під час вивчення дисципліни «Економіка підприємства», створюють базу для подальшого опанування прикладних і спеціалізованих курсів, зокрема: «Основи підприємницької діяльності»; «Облік і аудит»; «Стратегічне управління підприємством»; «Логістичний менеджмент»; а також інших дисциплін, спрямованих на формування професійних компетентностей у сфері управління, фінансів і підприємництва.

Навчальна дисципліна «Економіка підприємства» є теоретичною та методологічною основою підготовки сучасного менеджера або економіста. Вона забезпечує формування аналітичних навичок, уміння оцінювати економічний стан підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення в реальному бізнес-середовищі, сприяє розвитку стратегічного мислення та здатності адаптуватися до викликів ринкової економіки.

Програмні компетентності

Загальні компетентності	**ЗК3**. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.
Спеціальні компетентності	**СК1**. Здатність визначати та описувати характеристики організації. **СК2**. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу. **СК4**. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними. **СК17**. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру та пропонувати способи їх вирішення для аналізу, прогнозування, планування та оптимізації в управлінні.
Результати навчання	**РН6.** Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень. **РН12.** Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування підприємства та його бізнесу **РН18.** Демонструвати навички аналізу результативності управління операційною, маркетинговою, зовнішньоекономічною діяльністю підприємства, обґрунтовувати напрями його перспективного розвитку для підготовки та представлення аналітичних звітів.

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Семінарські зан.	Самостійна робота	
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні основи діяльності підприємства					**Методи навчання:** • лекційні заняття (пояснення теоретичного матеріалу, обговорення ключових понять); • практичні заняття (розв'язання ситуаційних завдань, кейс-аналіз, дискусії);
Тема 1	Сутність, цілі та функції підприємства в ринковій економіці	2	2	6	
Тема 2	Організаційно-правові форми підприємств та особливості їх функціонування	2	4	6	
Тема 3	Виробнича програма підприємства та визначення виробничої потужності	1	2	4	

Тема 4.	Ресурсний потенціал підприємства та його ефективне використання	1	4	4	• індивідуальна та групова робота над проєктами; • самостійне опрацювання літератури, електронних джерел, розрахункових завдань; • консультації викладача, інтерактивні методи навчання (ділові ігри, тренінги, презентації). **Методи оцінювання:** усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Тема 5	Трудові ресурси підприємства та продуктивність праці	1	2	4	
Тема 6	Майнові ресурси підприємства: склад, оцінювання, ефективність використання	2	4	4	
Тема 7	Інноваційна діяльність і розвиток підприємства	1	2	4	
Змістовний модуль 2. Економічні результати та ефективність діяльності підприємства					
Тема 8	Витрати підприємства та собівартість продукції	2	2	4	
Тема 9	Ціноутворення на підприємстві	2	2	4	
Тема 10	Доходи, прибуток і рентабельність підприємства	1	4	4	
Тема 11	Фінансові ресурси підприємства та джерела їх формування	2	2	4	
Тема 12	Інвестиційна діяльність підприємства	1	2	6	
Тема 13	Економічна ефективність діяльності підприємства	1	4	6	
Тема 14	Розвиток і економічна безпека підприємства	1	4	4	
Модульна контрольна робота					
Всього:		**20**	**36**	**64**	
Форма контролю: іспит					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення. В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементам презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

Форми і методи контролю.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

-виступ з основного питання;

-усна доповідь;

- доповнення, запитання до того, хто відповідає;

- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;

- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;

- аналіз законодавства та монографічної літератури;

- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);

- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем;

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

4-й семестр

	Поточний контроль знань														**Модульна контрольна робота**	**Екзамен**	**Загальна кількість балів**
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14			
Робота на семінарському занятті	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	20	40	100
Самостійна робота	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1			

Таблиця містити інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування, а саме, тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни «Економіка підприємства»:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

при оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- оцінка «відмінно» (A) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (B) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«A» - 18-20 балів;

«B» - 16-17 балів;

«C» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«E» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти. Він проводиться в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться у формі **екзамену** (письмово). Студента допускають до семестрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену складається з двох складових:

- стартової – призначена для оцінювання заходів поточного контролю впродовж семестру;
- екзаменаційної – призначена для оцінювання окремих запитань (завдань) на екзамені.

Рекомендований розмір стартової складової дорівнює 60 балів, екзаменаційної складової – 40 балів.

Мінімальна сума, за якою екзамен вважається складеним – 25 балів.

Стартові бали формуються як сума рейтингових балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю та заохочувальних (якщо передбачені) балів.

Після оцінювання відповідей здобувача на екзамені (виконання екзаменаційної роботи) викладач підсумовує стартові бали та бали за екзамен, зводить до рейтингової оцінки та переводить до оцінок за академічною шкалою.

Шкала оцінювання екзаменаційних завдань

Шкала	Загальна кількість балів	Критерії
Відмінно	30–40	Завдання виконано якісно; студент отримав максимальну оцінку за теоретичні знання.
Добре	20–29	Завдання виконано якісно, з достатньо високою часткою правильних відповідей.
Задовільно	10–19	Завдання виконано з середньою кількістю правильних відповідей; студент продемонстрував теоретичні знання з істотними помилками.
незадовільно з можливістю повторного складання	0–9	Завдання не виконано; студент продемонстрував теоретичні знання з істотними помилками.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота за кожною темою, відповідно

до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 1 бала за допомогою стандартизованих і узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
1	1	0,75	0,5	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка ECT8**	**Оцінка за національною шкалою**	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	**для заліку**
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу.

Для успішного засвоєння курсу «Економіка підприємства» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Економіка підприємства» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела.

Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації.

Основна:

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96 (редакція від 01.01.2020). Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (редакція від 16.02.2019). URL: https://zakon.rada.gov.ua

3. Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (редакція від 16.07.2020). Відомості Верховної Ради України. URL: https://www.rada.gov.ua

4. Волинець І. Г., Громко Л. С., Загоруйко В. Л. та ін. Економіка підприємства [Електронний ресурс]: підручник. – Луцьк: Вежа-Друк, 2021. – 768 с.

5. Ковальська Л. Л., Кривов'язюк І. В. (ред.). Економіка підприємства: підручник. – Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. – 620 с.

6. Захарченко В. І. Економіка підприємства. Практикум. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 144 с.

Додаткова:

1. Замлинський В.А., Цімошинська О.В., Несходовський І.С., Фуркаленко А.Л., Шишов С.А.. Перспективи переходу до циркулярної економіки в Україні в контексті євроінтеграційних процесів:/ Серія «Економічні науки», Випуск 3(107) 2024 р. – стр. 40-49.

2. Романченко Н. В., Кожемякіна Т. В., Пічик К. В. Економіка підприємства: навч. посібник. – Київ: НаУКМА, 2018. – 304 с.

3. Посохов І. М., Дюжев В. Г., Суслiков С. В., Тимофєєва К. О. Економіка підприємства: навч. посібник. – Харків: НТУ "ХПІ", 2016. – 380 с.

4. Бандурка О. М., Ковальов Є. В., Садиков М. А., Маковоз О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. – Харків: ХНУВС, 2017. – 192 с.

5. Лисак О. І., Андрєєва Л. О., Болтянська Л. О. Економіка підприємства: навч. посібник. – Мелітополь: Люкс, 2020. – 272 с.

6. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2019. – 352 с.

7. Круш П. В., Колпаченко Н. М., Сайчук Ю. А., Аветісян В. К. Економіка підприємства: навч. посібник. – Харків: Діса плюс, 2019. – 277 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/12342/1/NP_Ekonomika_pidpryye mstva_19.pdf

8. Кулішов В. В. Економіка підприємства: теорія і практика: навч. посібник. 2-ге вид. – Львів: Магнолія, 2016. – 205 с.

9. Яркіна Н. Економіка підприємства: навч. посібник. – Київ: Ліра–К, 2015. – 498 с.

Іноземні джерела:

1. Samuelson P., Nordhaus W. Economics. 19th Edition. – McGraw-Hill Education, 2010. – 900 p.

2. Mankiw N. G. Principles of Economics. 9th Edition. – Cengage Learning, 2021. – 880 p.

3. Horngren C., Sundem G., Stratton W. Introduction to Management Accounting. 16th Edition. – Pearson, 2020. – 784 p.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: http://www.rada.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України. URL: http://www.kmu.gov.ua
3. Статистична звітність емітентів України. URL: http://www.smida.gov.ua/db/emitent
4. Міністерство фінансів України. URL: http://www.minfin.gov.ua
5. Національний банк України. URL: http://www.bank.gov.ua

6. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: http://www.me.gov.ua
7. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua
8. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua